

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

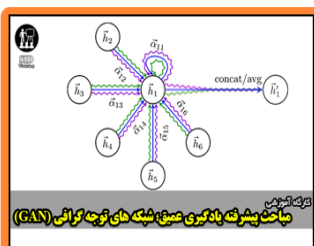

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛ شبکه های توجه گرافی (GAN)

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

آموزش استفاده از وب آو ساینس

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آو ساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی

مبانی فلسفی وجوه اشتراک و افتراق تربیت دینی و تربیت اخلاقی

سیما کشاورز^۱، محمد تقی محمودی^۲

هدف از پژوهش فوق بررسی وجوه اشتراک و افتراق تربیت دینی و تربیت اخلاقی است. با گسترش جوامع و عصر تکنولوژی و تداخل فرهنگ‌ها بسیاری از مرزهای تعیین کننده نیک و بد، خیر و شر، دچار نابسامانی گشته است لذا جهت روشن گری و تبیین نکات اخلاقی بایستی اقشار مختلف سنی را با مسائل دینی آشنا کرد. دلیل انتخاب موضوع تعیین اشتراکات و افتراق بین تربیت دینی و تربیت اخلاقی، درک بهتر این مطلب است که بدانیم چهار چوب‌های تعیین شده در مسائل دینی و حرکت در جهت آن مارا سریع تر به اهداف مد نظر در مسائل اخلاقی و نهایتاً تربیت اخلاقی خواهد رساند. در این راستا به معنای لغوی و اصطلاحی "مبانی"، "دین"، "تربیت"، "تربیت دینی"، "اخلاق" و "تربیت اخلاقی" پرداخته می‌شود. در این مقاله به بررسی مفاهیم فلسفه، تربیت، دین، تربیت دینی، اخلاق و تربیت اخلاقی پرداخته شده است و ارتباط مفاهیم مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

پرسشهای پژوهش:

- تربیت دینی، مبانی، اصول و روش‌های آن کدامند؟
 - تربیت اخلاقی، مبانی، اصول و روش‌های آن کدامند؟
 - اشتراک و افتراق تربیت دینی و تربیت اخلاقی کدامند؟
- روش این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی-مقایسه‌ای می‌باشد که با فیش‌برداری و یادداشت و گردآوری اطلاعات لازم و در نهایت تفسیر اطلاعات پرداخته شده است. همچنین بین داده‌های گردآوری شده ارتباط موضوعی ایجاد و طبقه‌بندی و سپس خلاصه می‌شوند. در نهایت تشابهات و تفاوت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرند و به پرسش‌ها پاسخ داده می‌شود.

انسان اشرف مخلوقات لقب گرفته از جانب خداوند عزوجل، دارای استعدادها، ظرفیت‌ها و ویژگی‌های مختلفی است و بارزترین و مهم‌ترین ویژگی انسان دارا بودن روح الهی و ملکوتی است که وجه تمایزش از

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، دانشگاه پیام‌نور مرکز همدان؛ helia_parsa98@yahoo.com
^۲ استاد دانشگاه اصفهان؛ mahmoody44@yahoo.com

سایر موجودات در نظام هستی می باشد. از توانایی‌های انسان تاثیرپذیری و تاثیرگذاری، انتخاب، اختیار و اراده می‌باشد و برای شکوفایی و به فعلیت رساندن استعدادها نیاز به تربیت دارد و از آنجایی که فطرت انسان-ها با روح الهی آمیخته شده، تنها تربیت دینی است که قادر به برآورده کردن نیازها و زمینه‌ساز رشد و تعالی به سوی کمال وی می‌باشد. آنچه در تربیت انسان رخ می‌دهد، فراهم کردن زمینه‌های لازم برای رشد انسان است تا بتواند توانایی‌های بالقوه را به بالفعل تبدیل سازد. پس تربیت یعنی زمینه‌سازی و تلاش برای بروز توانایی‌های انسان جهت رساندن وی به اهداف والا کمال معنوی و امور دنیوی. (جمشیدی کوهساری، نجفی، ۱۳۸۸). تربیت دینی به نظر نگارنده، فعالیت‌های برنامه‌ریزی شده و هدفمند برای آموزش آموزه‌های اعتقادی-عبادی مربوط به پروردگار و مخلوقاتش می باشد. تربیت اخلاقی و اهمیت آن، در نظام‌های آموزشی و پرورشی امری بدیهی و غیر قابل انکار است. حفظ و انتقال ارزش‌های اخلاقی از مهم‌ترین اهداف اصلی تعلیم و تربیت است. تربیت یعنی ایجاد چارچوبی با طرح و برنامه‌ریزی درست به منظور ارتقاء، رشد، کمال و سعادت آدمی است. حال با توجه به تعریف فوق می‌توان گفت که این فرآیند متاثر از سه عامل اساسی بوده است که شامل جهان‌بینی و باورهای دنیوی و اخروی مردم نسبت به زندگی و آخرتشان، داده‌های علمی و نتایج تربیتی و در نهایت دیدگاه‌های سیاسی حاکمان جوامع می‌باشد (گلستانی، ۱۳۸۸).

یافته‌های پژوهش:

- مبانی تربیت دینی: در اکثر نظام‌های تربیتی رایج در کشورها وقتی صحبت از اهداف تربیتی و قسم‌بندی آن می‌شود از انواع تربیت سخن به میان می‌رود از جمله تربیت اعتقادی، تربیت اجتماعی، تربیت اقتصادی و... در طبقه‌بندی فوق تربیت اعتقادی در عرض تربیت اخلاقی و اجتماعی و سایر ابعاد تربیت دیده شده است و اعتقادات که اموری دینی تلقی شده‌اند به‌عنوان بعدی از ابعاد تربیت مورد توجه قرار گرفته‌اند. تقسیم‌بندی فوق برخاسته از دیدگاهی در تعلیم و تربیت است که امور اعتقادی و دینی را بخشی از شخصیت و هویت انسان می‌داند و اعتقاد دارد این بخش مانند سایر ابعاد شخصیتی انسان قابل رشد و تکامل است (اعتصامی، ۱۳۸۷). تربیت دینی به منزله یک ترکیب می‌تواند بر دو معنا دلالت کند:

الف) تربیتی که منسوب به دین است، یعنی تربیتی که محتوای خود را از دین می‌گیرد، در مقابل تربیتی که خود را از غیر دین می‌گیرد، مثلاً از تجربه و عقل و علم بشری می‌گیرد.

ب) تربیتی که برای دین است، یعنی تربیتی که در خدمت اهداف دین است، خواه محتوای آن از دین گرفته شده باشد یا نباشد. نهایتاً تربیت دینی عبارت است از اینکه برای متری امکاناتی فراهم کنیم، آگاهی‌ها و اطلاعاتی به او بدهیم که با پای خود در مسیر شکوفایی دین جلو برود (بهشتی، ۱۳۸۸).

- مبانی تربیت اخلاقی: تربیت اخلاقی فراهم کردن یک زمینه و بستر به منظور ایجاد، تقویت و شکوفایی صفات متناسب با خودِ ملکوتی و اصلاح و از بین بردن صفات خود حیوانی است که به سه دسته کلی "مبانی- معرفت‌شناسی"، "مبانی‌انسان‌شناسی"، "مبانی‌هستی‌شناسی" تقسیم می‌گردد (بهشتی، ۱۳۸۴). هدف غایی تربیت اخلاقی تمام کوشش‌هایی است که در نهایت باید فرد را به سعادت نائل گرداند، سعادت و کمال از نظر خواجه مراتب و درجاتی دارد که عالی‌ترین آنها قرب حضرت حق تعالی است (کیانی و نصرآبادی، ۱۳۹۰).

- اشتراکات تربیت دینی و تربیت اخلاقی:

الف) در هر دو با تکیه بر عقل، انسان پی به ارزش‌ها و اصولی که وی را به خدا نزدیک می‌کند، می‌برد. زیرا انسان موجودی عاقل و مختار است و با عقل و اندیشه و اراده می‌تواند به میدان بازسازی خویش وارد شود و به سعادت و سلامت در زندگی نائل آید.

ب) اخلاق و دین اموری فطری می‌باشند.

ج) تناسب تکلیف با قدرت آدمیان، بدین معنی که به طبیعت وی با رشد بدنی و آمادگی ذهنی و فهم و استعدادش توجه شود.

د) تناسب برنامه‌های تربیتی با سطح رشد با توجه به تاکیدات بزرگان دینی و تربیتی در مورد آموزش در هر مرحله از رشد.

ه) آموزش حقایق دینی و اكمال صفات مطلوب.

و) هدف غایی در هر دو رسیدن نوع بشر به کمال مطلق و شکوفا کردن استعدادهاست.

- افتراق تربیت دینی و تربیت اخلاقی:

الف) کسانی که تربیت اخلاقی دارند ممکن است تربیت دینی نداشته باشند ولی فردی مقبول از نظر تربیت اخلاقی باشند.

ب) کسانی که دارای تربیت دینی هستند خود را ملزم به رعایت موارد و شئون اخلاقی خواهند کرد.

واژگان کلیدی: مبانی، فلسفه، تربیت، دین، اخلاق، تربیت دینی، تربیت اخلاقی.

فهرست منابع:

- اعتصامی، محمد مهدی. (۱۳۸۷). آموزش معارف اسلامی. نشریه فلسفه و کلام رشد، ۶۹.

- بهشتی، سعید و نیکویی، روشنگر. (۱۳۹۰). کاوش هایی در باب فلسفه تربیت دینی از دیدگاه اسلام. **فصلنامه روان شناسی تربیتی**،

(۱۸) ۶، ۱۵۳-۱۷۸.

- بهشتی، محمد. (۱۳۸۴). **تربیت اخلاقی از منظر فیض کاشانی**.

- کیانی، سمیه و بختیارنصرآبادی، حسنعلی. (۱۳۹۰). اهداف، اصول و روش های تربیت اخلاقی از دیدگاه خواجه نصیرالدین طوسی. **پژوهش**

در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، ۱۲.

- گلستانی، سیدهاشم. (۱۳۸۰). **نقد و تحلیل تربیت اخلاقی از نظر بعضی از متفکران اسلامی**.

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

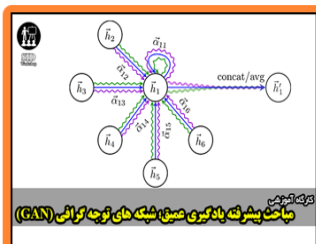

عضویت در
خبرنامه

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آوساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی